

Professionals over Participatie-samenleving

Hoe kijken professionals aan tegen de omslag die we moeten maken, hoe ver zijn we en wat is daarvoor nodig vinden zij?

Evelien Tonkens,
hoogleraar Burgerschap en humanisering van
institutes en organisaties

‘Iedereen doet mee en telt mee.’ Dat is de definitie van een participatiesamenleving volgens Evelien Tonkens, die als hoogleraar UVA onderzoek deed naar het onderwerp. Maar je kunt er verschillend over denken hoe zo’n maatschappij eruit moet zien en wat ervoor nodig is. “In een participatiesamenleving is in ieder geval een rol weggelegd voor iedereen: inwoners, instellingen, bedrijven en de gemeente.”

“Stel dat er iemand met een beperking in de buurt woont, die een teruggetrokken bestaan leidt. Je wilt diegene betrekken bij de maatschappij. Buurt-

bewoners helpen al door ‘lichte’ contacten te onderhouden. Een praatje maken op straat vinden veel mensen al prettig. Het lijkt een klein gebaar, maar voor mensen die geïsoleerd zijn, is het heel belangrijk. Welwillende buurtbewoners die zich te intensief inzetten, merkten dat het lastig was om mensen duidelijk te maken dat er grenzen zijn aan de contacten.”

Professionals

Professionals zijn verantwoordelijk voor de ‘zware’ contacten. “Zij kunnen lichte contacten voor mensen met beperkingen mogelijk maken, bijvoor-

beeld door het opzetten van dagbestedingsprojecten ten behoeve van de buurt. Voorbeelden zijn een kinderboerderij, buurtrestaurant of buurttuin. Tijdens zo’n project in de buurt ontstaan op natuurlijke wijze contacten.”

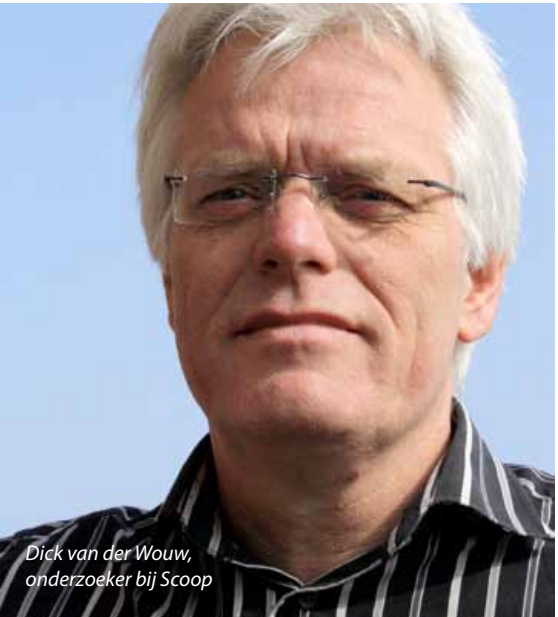
Rol gemeente

Gemeenten verwachten veel van burgerinitiatieven, maar moeten wel de voorwaarden scheppen om mensen in staat te stellen anderen te helpen deel te nemen aan de samenleving. “Cruciale participatiebevorderende voorzieningen, zoals een bibliotheek, muziekschool of zwembad, moet je overeind houden. Dat zijn ontmoetings- en ontwikkelingsplekken. Misschien zijn er vrijwilligers nodig om deze instellingen te laten bestaan. De gemeente moet beperkingen zo veel mogelijk wegnemen en flexibel omgaan met regels. En in armere stedelijke wijken moet de gemeente burgerinitiatieven actiever ondersteunen. Uit onderzoek blijkt dat burgerinitiatieven in dorpen en rijkere stedelijke buurten goed van de grond komen, maar minder in arme stedelijke gebieden. Daar is de hulp van professionals nodig.”

Evelien Tonkens

- ... is een Nederlands socioloog en voormalig politicus;
- ... was namens GroenLinks van 2002 tot 2005 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
- ... was tot 1 mei 2014 hoogleraar Burgerschap en humanisering van instituties en organisaties
- ... is vanaf 1 mei 2014 hoogleraar Burgerschap en humanisering van instituties en organisaties aan de Universiteit voor Humanistiek te Utrecht.

Van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving

Dick van der Wouw,
onderzoeker bij Scoop

“In een participatiesamenleving verwachten we dat inwoners bijdragen aan de samenleving, zodat iedereen naar eigen vermogen kan meedoen”, zegt Dick van der Wouw, die bij Scoop veel onderzoek doet naar sociale ontwikkelingen in Zeeland. “Het is niet alleen dat de samenleving er voor u is; u hoort er ook te zijn voor de samenleving.”

“We gaan over van een verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving. Het grote verschil is dat veel verantwoordelijkheden worden teruggelegd bij de inwoners. Iemand die slecht ter been is moet bij het regelen van vervoer een beroep doen op familie, vrienden of buurtgenoten bijvoorbeeld. In een participatiesamenleving wordt ondersteuning vanuit de naaste omgeving verwacht.”

Alert op elkaar

“Mijn ouders, van 86 en 89 jaar oud, wonen zelfstandig en willen dat zo lang mogelijk volhouden. Door lichamelijke problemen kunnen zij nauwelijks hun huis uit. Met broers en zussen ondersteunen we hen met boodschappen, financiën en computerzaken. Daar is geen professionele hulp bij nodig.” Volgens Dick is de houding om iets voor elkaar te doen vanzelfsprekender in plattelandsgebieden dan in steden. “Dorpsmensen kennen elkaar en zijn meer op elkaar aangewezen. Het dorpsleven heeft veel trekjes van de participatiesamenleving.” Natuurlijk blijven er aandachtspunten voor de inwoners van Schouwen-Duiveland. “Zij moeten alert blijven op wat er in hun omgeving gebeurt. We moeten oppassen dat we daarin niet achteruitgaan.”